

STEENUILONDERZOEK

OUDE ZWOLSEWEG (ONG.)

TE WENUM-WIESEL

GEMEENTE APELDOORN

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Ecologie

Steenuilonderzoek Oude Zwolseweg (ong.) te Wenum-Wiesel in de gemeente Apeldoorn

Opdrachtgever	E. van Dijk 1e Wormenseweg 25 7331 DA Apeldoorn
Project	APE.DIJ.ECO2
Rapportnummer	14035352
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	30 juni 2014
Vestiging	Doetinchem
Opsteller	Ing. L. Hunink-Verwoerd
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik plangebied en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	8
	5.1 Waarnemingen veldonderzoek.....	8
	5.2 Habitateisen steenuil	10
	5.3 Functionaliteit plangebied en omgeving	11
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	13
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	14
	LITERATUUR.....	1

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de heer E. van Dijk opdracht gekregen voor het uitvoeren van een steenuilonderzoek ten behoeve van woningbouwplannen aan de Oude Zwolseweg (ong.) te Wenum-Wiesel in de gemeente Apeldoorn.

Het steenuilonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van een woonperceel.

Het onderzoek wordt uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy maart 2014 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 14015058 APE.DIJ.ECO1).

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet, er op sommige punten meer informatie is benodigd.

De onderzoekslocatie is gelegen binnen het verspreidingsgebied van de steenuil. In de omgeving zijn meerdere waarnemingen bekend en er zijn territoria vastgesteld. De onderzoekslocatie betreft een ponyweide. Deze weide vormt een geschikt foerageergebied voor de soort. Er kan niet op voorhand worden verondersteld dat de paardenweide op de onderzoekslocatie niet van essentieel belang is. Door het uitvoeren van aanvullend onderzoek zijn daarover uitspraken te doen. Hiermee kan worden beoordeeld of er een ontheffing van de Flora- en faunawet benodigd is voor de bouw van de woning.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik plangebied en omgeving

Het plangebied ($\pm 2.700 \text{ m}^2$) ligt aan de Oude Zwolseweg (ong.), circa 1,2 kilometer ten zuiden van de kern van Wenum-Wiesel, in de gemeente Apeldoorn. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 33 B (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 194.055$, $Y = 473.150$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

Het plangebied betreft een ponyweide. Op het noordwestelijk deel van de onderzoekslocatie bevindt zich een kleine schuur met golfplaten dak. Aan de oostzijde van de ponyweide bevindt zich een sloot met daarlangs een meidoornhaag. De weide is afgerasterd.

De noordzijde van de onderzoekslocatie grenst aan een woonhuis met bijbehorende tuin met bomen en coniferen. Aan de oostzijde grenst de onderzoekslocatie aan de Oude Zwolseweg. Ten zuiden van de onderzoekslocatie is eveneens een deel van een paardenweide gelegen, met aangrenzende woonhuizen. Ten westen van de onderzoekslocatie is een houtsingel en een bedrijfsterrein gelegen.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 5 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Sloot en haag aan oostzijde onderzoekslocatie.

Figuur 4. Schuur op noordwestelijke deel onderzoekslocatie

Figuur 5. Onderzoekslocatie vanaf Oude Zwolseweg.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

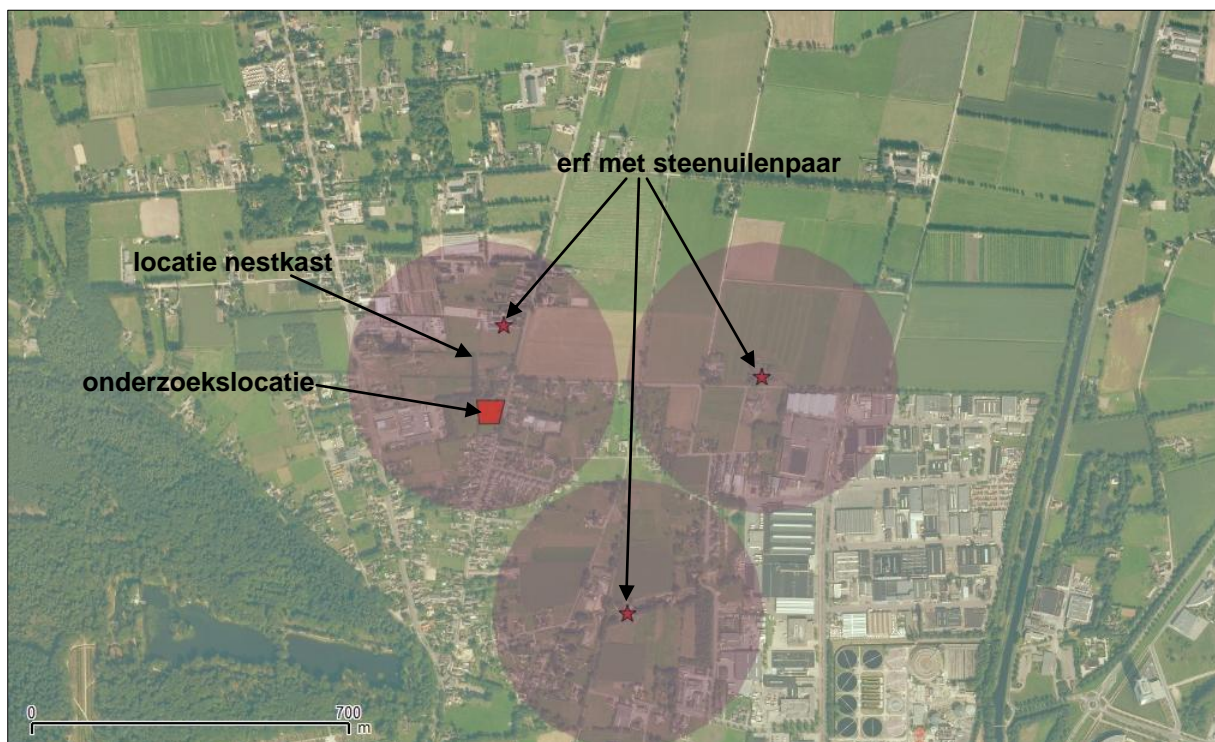
De initiatiefnemer is voornemens een woning op de onderzoekslocatie te realiseren. Ten behoeve van de ingreep worden geen bomen gekapt. Van het perceel zal maximaal 1.300 m² worden gebruikt als bouwkaavel en tuin. Het overige deel (de helft) blijft weiland.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan die Econsultancy in maart 2014 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 14015058 APE.DIJ.ECO1), blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet, er meer informatie is benodigd ten aanzien van steenuil. Voor de overige soorten uit de verschillende soortgroepen geldt dat er voldoende informatie is om te beoordelen dat de realisatie van de woonkavel geen negatieve effecten heeft. De conclusies ten aanzien van steenuil in de quickscan luiden als volgt:

Steenuil

De onderzoekslocatie vormt een geschikt habitat voor de steenuil, deze soort komt in de omgeving voor. De onderzoekslocatie biedt geen nestgelegenheid, het is alleen geschikt om te foerageren. Ten noorden van de onderzoekslocatie op een afstand van 100 meter is een nestkast van een steenuil in een houtsingel aanwezig. Uit de NDFF zijn geen waarnemingen van steenuil in de omgeving bekend, echter in 2008 is de omgeving door Eelerwoude geïnventariseerd en zijn meerdere steenuilen vastgesteld. Op het erf, 175 meter ten noorden van de onderzoekslocatie is destijds een steenuil vastgesteld. Op basis van de gegevens van Eelerwoude zijn de bekende territoria van steenuilen in de omgeving weergegeven in figuur 7. Ter indicatie van het leefgebied van een uilenpaar is een cirkel van 300 meter rond de nestplaats weergegeven. De oppervlakte van de cirkel vormt de gemiddelde oppervlakte van een leefgebied van de steenuil. In werkelijkheid zullen de territoria anders zijn verdeeld, op basis van de gebiedskenmerken.

Figuur 6. Bekende territoria van steenuilen (2008) in de omgeving van de onderzoekslocatie (rode vlak).

In figuur 6 is te zien dat de onderzoekslocatie (rode vlak) binnen het leefgebied, ofwel territorium van een steenuil is gelegen. De aangetroffen nestkast is als midden van de cirkel aangehouden. Er kan niet op voorhand worden verondersteld dat de paardenweide op de onderzoekslocatie niet van essentieel belang is. Het gebruik van het gebied door steenuil ten noorden van het territorium is niet bekend. Als daar ook een bezet steenuilterritorium aanwezig is, zijn er minder uitwijkmogelijkheden. Door het uitvoeren van aanvullend onderzoek zijn daarover uitspraken te doen.

Ook activiteiten die alleen gericht zijn op die onderdelen van de steenuilhabitat kunnen effect hebben op de functionaliteit van de voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats en dus leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet. Een leefgebied moet de steenuil het hele jaar blijvend voorzien in alles wat nodig is om succesvol te kunnen voortplanten of te kunnen verblijven.

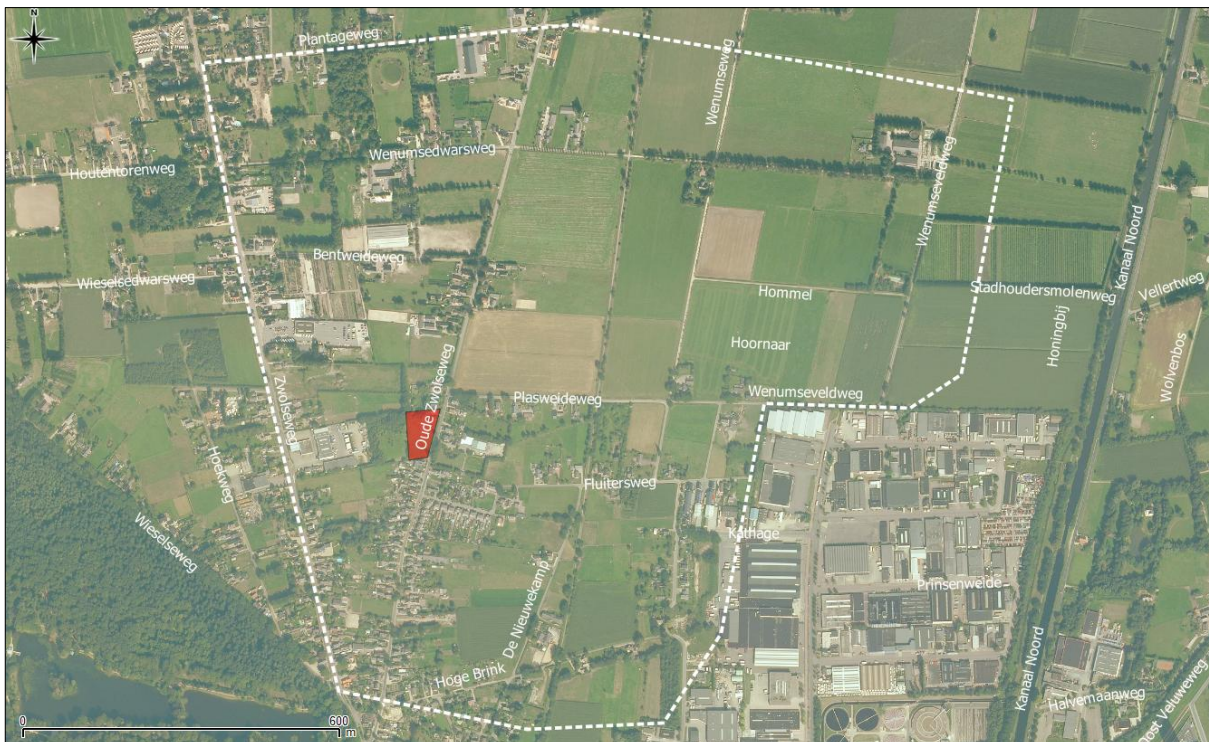
Indien het terreindeel niet essentieel is voor de steenuil, heeft het geen effect op delen die wel essentieel zijn. Dit betekent dan dat artikel 11 van de Flora- en faunawet niet wordt overtreden. Er hoeft dan geen ontheffing voor dit artikel aangevraagd te worden. Er hoeven in dat geval dan ook geen aanvullende maatregelen voor de steenuil getroffen te worden. Om te beoordelen of het de onderzoekslocatie een essentieel onderdeel vormt van een territorium van een steenuilenpaar en om antwoord te krijgen of het uilenpaar uitwijkmogelijkheden heeft in de omgeving, is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

De gegevens over steenuilen zijn 6 jaar oud. Gegevens over soorten uit tabel 3, waaronder de steenuil valt, mogen maximaal 3 jaar oud zijn om betrouwbare uitspraken te mogen doen. Op basis van de tijdens de quickscan verzamelde gegevens kunnen geen conclusies worden getrokken over het belang van het plangebied voor steenuilen. Steenuilen kunnen in de tussentijd zijn verdwenen, of zich hebben uitgebreid of hebben verplaatst naar andere locaties in de omgeving.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Om de impact van de voorgenomen realisatie van de woning te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet is aanvullend veldonderzoek verricht naar het terreingebruik door steenuilen. Het onderzoek heeft als doel in beeld te brengen of er steenuilen in de omgeving verblijven en of het plangebied (de ponyweide) belangrijk/essentieel foerageergebied vormt. Daarnaast is het noodzakelijk een beeld te krijgen van de alternatieven in de omgeving die kunnen voorzien in een foerageerfunctie.

Hiertoe zijn in de periode april en mei 2014 in totaal 3 veldbezoeken uitgevoerd. Gelet op het tijdstip van gunning is het onderzoek relatief laat in het seizoen uitgevoerd. Steenuilen beginnen al in februari met territoriale activiteiten. De twee eerste bezoeken zijn uitgevoerd conform de richtlijnen van STONE en de soortenstandaard Steenuil van het Ministerie van Economische Zaken. Hierbij is gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. De veldbezoeken zijn in de avondschemering gestart, waarbij ook is gelet op aanwezigheid van steenuilen op of nabij de ponyweide op de onderzoekslocatie. Tijdens het onderzoek is de balstroep van de steenuil afgespeeld. Steenuilen reageren op deze roep door terug te roepen. Verder is navraag bij enkele omwonenden gedaan omtrent de aanwezigheid van steenuilen. De veldrondes zijn per fiets uitgevoerd, waarbij het gebied meerdere malen is doorkruist. Omdat de eerste twee veldbezoeken hetzelfde beeld gaven, is er voor gekozen om het laatste bezoek te richten op de locatie met de bekende nestkast, 100 meter ten noorden van het plangebied. Deze nestkast is aan de binnenzijde geïnspecteerd op het gebruik door steenuilen.

Figuur 7: Ligging van het plangebied (gehele weiland rood gemarkeerd), met onderzoeksgebied steenuil.

Tabel I geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken en de weersomstandigheden. De waarnemomstandigheden waren gedurende alle veldbezoeken gunstig voor het waarnemen van steenuilen.

Tabel I. Overzicht uitgevoerde veldbezoeken

Datum	begin- eindtijd	weersomstandigheden
10 april 2014	20.30 - 22.00 uur	droog, helder, windstil, 3 °C
18 april 2014	21.00- 22.30 uur	droog, helder, windkracht 2, 6 °C
16 mei 2014	11.30- 13.00 uur	droog, helder, windstil, 20 °C

5 ONDERZOEKSRISULTATEN

5.1 Waarnemingen veldonderzoek

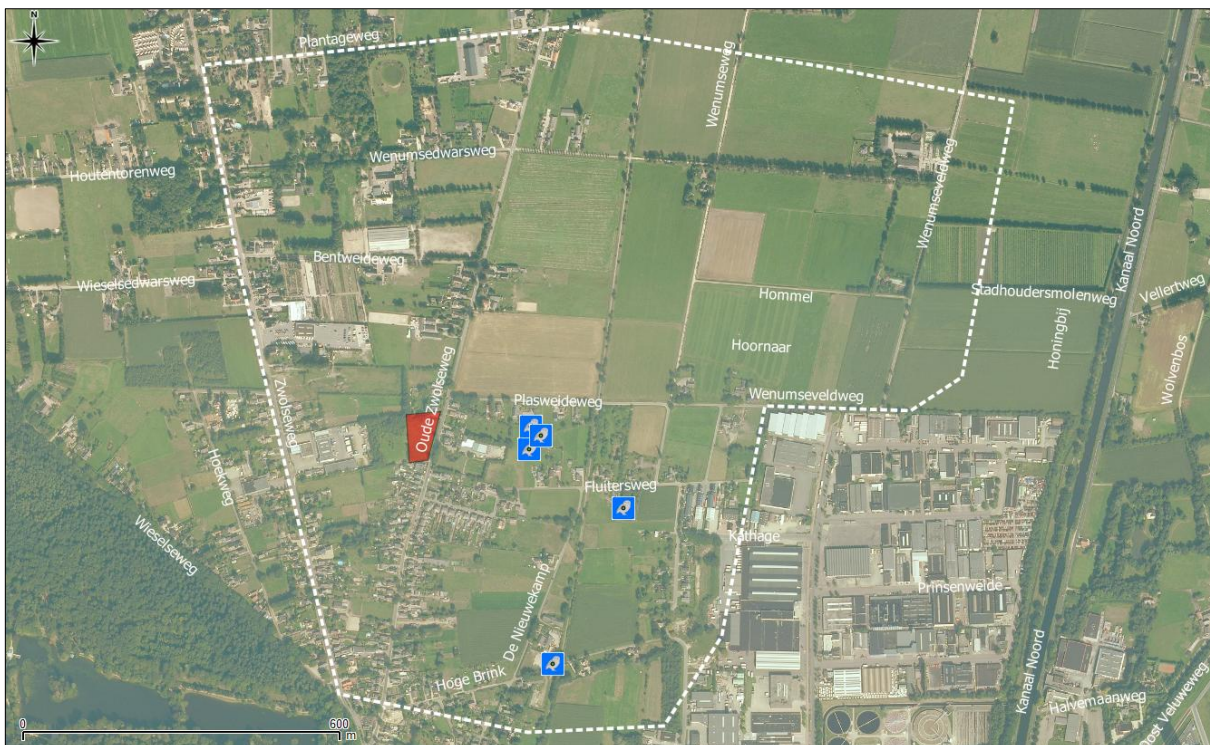
Eerste bezoek

Tijdens het veldbezoek op 10 april 2014 waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuilen zeer gunstig. Er was weinig wind en het was onbewolkt met een temperatuur van enkele graden boven het vriespunt. Langs de Fluitersweg werd voorafgaand aan de start van het onderzoek, vanuit de auto een spontaan roepend mannetje steenuil gehoord. Vervolgens is per fiets de omgeving van de Oude Zwolseweg en de Zwolseweg beluisterd op spontaan roepende steenuilen. Hierbij werden geen uilen gehoord. Na het afspelen van baltsgeluiden werd respons gehoord vanaf de Plasweideweg. Bij de Fluitersweg werd geen steenuil meer gehoord. In de omgeving van de steenuilenkast werd geen respons gehoord.

Tweede bezoek

Tijdens het veldbezoek van 18 april 2014 waren de weersomstandigheden gunstig. Het was 6 graden, bij een matige wind. Direct na aankomst werd de steenuil langs de Plasweideweg gehoord. Op de onderzoekslocatie werd wederom geen respons gehoord na het afspelen van baltsgeluiden. Langs de Fluitersweg werd geen steenuil gehoord. Wel werd verder naar het zuiden, langs de Hoge Brink, een roepende steenuil gehoord. Vervolgens is het gebied ten noorden van de Plasweideweg onderzocht. Hierbij werden geen uilen gehoord.

In figuur 8 zijn de waarnemingen gedurende de rondes van 10 april en 18 april 2014 weergegeven.

Figuur 8. waarnemingen gedurende de rondes van 10 april en 18 april 2014.

Derde bezoek

Tijdens het derde veldbezoek is de nestkast, gesitueerd 100 meter ten noorden van de onderzoekslocatie (zie figuur 8 en 9), geïnspecteerd op nestgebruik door de steenuil. De nestkast is niet in gebruik door steenuil. Er waren geen eieren of jongen aanwezig. In de kast is nestmateriaal aanwezig van naar verwachting holenduif. In de kast zijn geen veren of braakballen aangetroffen. De nestkast was bevuild en deels lek waardoor er regenwater binnendringt (zie figuur 10).

Figuur 9. Locatie steenuilkast, achter in houtsingel in beuk.

Figuur 10. Steenuilkast in de beuk.

Figuur 11. Binnenzijde steenuilkast.

Tijdens het veldbezoek is eveneens de omgeving onderzocht op geschikt habitat. Op de locatie (Plasweideweg nr. 18.), circa 200 meter ten noordoosten van de onderzoekslocatie, waar een steenuil is vastgesteld door middel van geluidsnabootsing, is tijdens het middaguur een steenuil waargenomen (figuur 13). Het dier maakte gebruik van een klein afdakje om te rusten (figuur 12).

Figuur 12. Locatie steenuil aan de Plasweideweg.

Figuur 13. Steenuil onder afdakje.

5.2 Habitatieisen steenuil

Het territorium van een steenuil is gemiddeld 10-12 ha groot. De grootte van een territorium van steenuilen varieert gedurende het seizoen en is afhankelijk van onder andere voedselaanbod en nestgelegenheid. Uit wetenschappelijk onderzoek naar het terreingebruik van steenuilen komt een variatie aan territoriumgroottes naar voren (zie tabel II). In de Soortenstandaard Steenuil (Dienst Regelingen, 2012) wordt een variatie in territoriumgroottes aangegeven van 5 tot 30 ha. Door Landschapsbeheer Nederland wordt een standaard vuistregel van een territorium van 10 ha gehanteerd. Uiteraard is de grootte en vorm van het territorium onder andere afhankelijk van de habitatsamenstelling, verblijfslocaties, dekking en foeragemogelijkheden.

In het broedseizoen foerageren steenuilen in een straal van maximaal 300 m rond hun nest, het meeste voedsel wordt dichterbij verzameld (Van den Bremer *et al.*, 2009). Dit is een gebied met een oppervlakte van 28 ha.

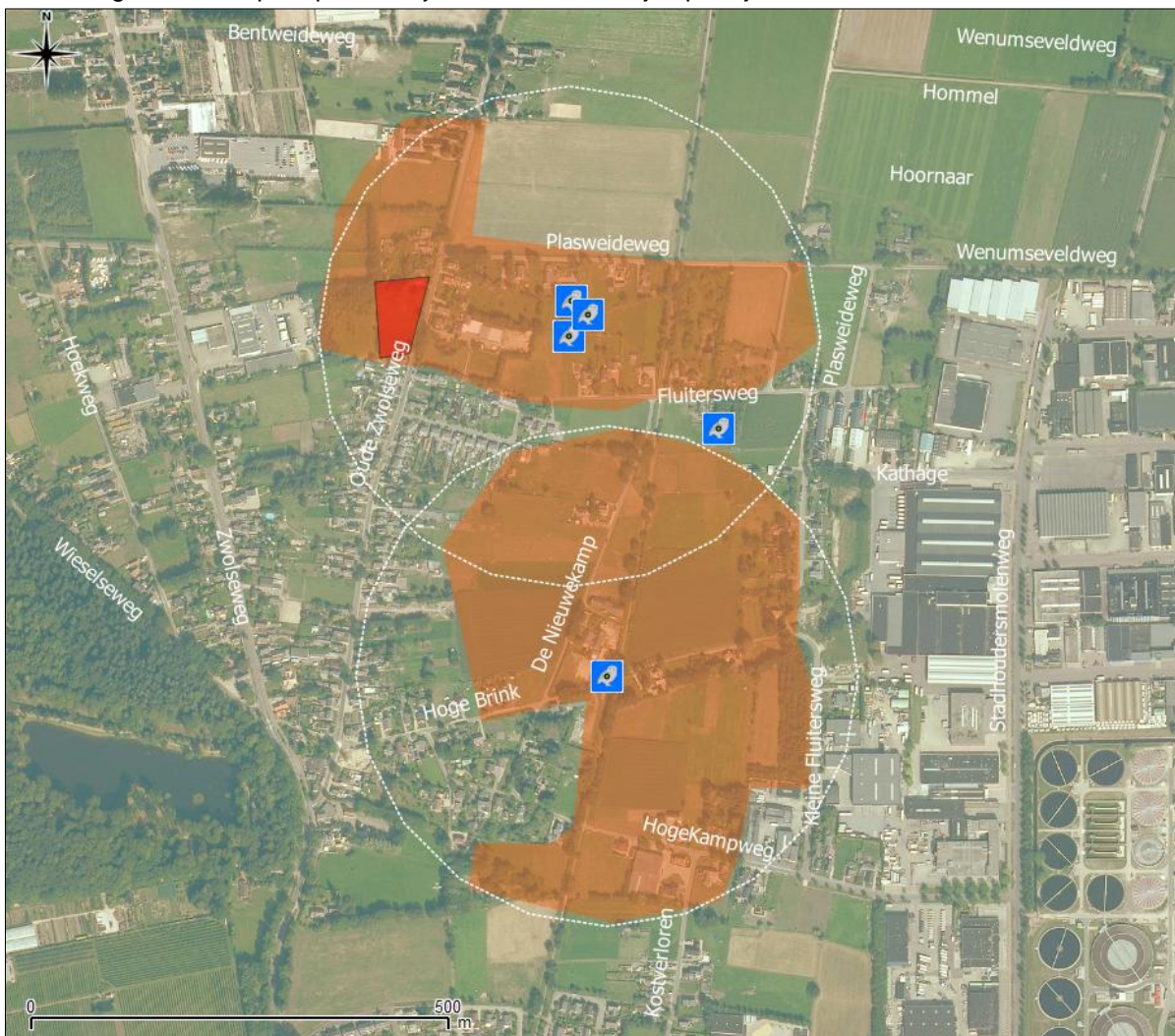
Tabel II. Literatuurwaarden homeranges (HR) steenuilen

Aantal steenuilen	Gem. HR variatie	Gem. HR	Locatie	Bron
19	1,6 - 28,1 ha		Nederrijng gebied, Duitsland	Fink, 1989
11	9,0 - 27,5 ha		Oost-Polen	Grzywaczewski, 2009
8*	3,8 – 11,5 ha	15.1 ± 2,46 ha	Noord-Spanje	Zuberogoitia <i>et al.</i> , 2007
7	3,7 – 14,6 ha		Achterhoek, Nederland	Van den Bremer <i>et al.</i> 2009

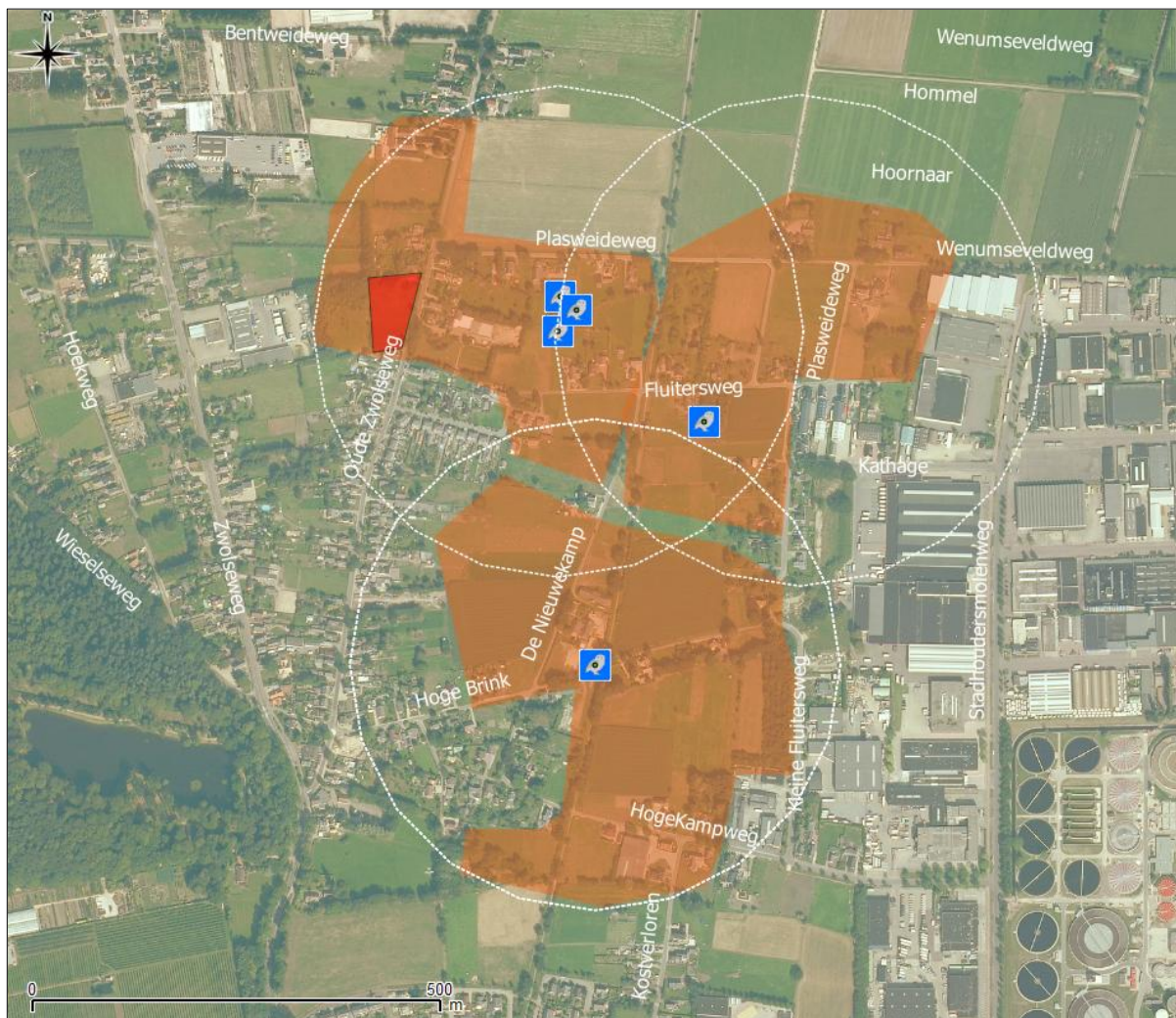
* hierbij is één vrouwelijk exemplaar met een uitzonderlijk groot territorium buiten beschouwing gelaten.

5.3 Functionaliteit plangebied en omgeving

Op basis van de waarnemingen in het broedseizoen 2014 is er sprake van een verblijfplaats aan de Plasweideweg. Tijdens alle bezoeken is de steenuil ter plaatse waargenomen, circa 120 meter ten westen van het plangebied. Het territorium uit 2008 aan de Oude Zwolseweg is niet bezet en mogelijk verplaatst naar de Plasweideweg. De overige waarnemingen van steenuilen betreffen eenmalig roepende dieren. Het is niet geheel duidelijk of dit 1 of 2 territoria betreft. Het onderzoek uit 2008 impliceert de aanwezigheid van drie territoria (zie figuur 6). De onderzoeksresultaten in 2014 wijzen in die richting, hoewel het ook mogelijk is dat de waarneming van de steenuil aan de Fluitersweg de noordgrens van het meest zuidelijk gelegen territorium langs de Hoge Brink betreft. Hier is zowel in 2008 als in 2013 een steenuil waargenomen. De figuren 14 en 15 geven een indicatie van de ligging van de territoria gebaseerd op respectievelijk 2 en 3 afzonderlijke paartjes.

Figuur 14. Ligging territoria op basis van 2 paartjes in de omgeving van de onderzoekslocatie. De waarneming van de roepende steenuil aan de Fluitersweg markeert de noordgrens van een territorium aan de Hoge Brink.

Figuur 15. Ligging drie territoria, uitgaande van de situatie in 2008, de waarneming van de steenuil aan de Fluitersweg betreft een ander dier dan die aan de Hoge Brink.

Steenuilen foerageren over het algemeen binnen een straal van 300 meter rond de nestlocatie. De oranje markeringen zijn bedoeld om een globale indicatie te krijgen van het leefgebied van de steenuilen.

Indien er nog steeds sprake is van 3 territoria, zoals het geval was in 2008, zou conform figuur 15 er voor de twee meest noordelijk gelegen territoria ongeveer 10 hectare optimaal leefgebied per territorium zijn. Indien er inmiddels sprake is van twee territoria, dan heeft de steenuil van de Plasweideweg een iets groter territorium, namelijk 11,4 hectare. De waarneming van een mannetje langs de Fluitersweg markeert in dat geval de noordgrens van het territorium van het steenuilenpaartje aan de Hoge Brink.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Activiteiten die alleen effecten hebben op foerageergebied binnen een steenuilterritorium, kunnen effect hebben op de functionaliteit van de voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats en dus leiden tot een overtreding van de Flora- en faunawet. Een leefgebied moet de steenuil het hele jaar blijvend voorzien in alles wat nodig is om succesvol te kunnen voortplanten of te kunnen verblijven.

Het steenuilenpaar nabij de onderzoekslocatie heeft een territorium waarvan er minimaal 10 tot ruim 11 hectare geschikt leefgebied vormt om te foerageren. Dit is voor een steenuilenpaar in principe voldoende, mits het habitat geschikt is. Met name de percelen tussen de Fluitersweg en de Plasweideweg vormen geschikt foerageergebied door de kleinschaligheid en de afwisseling van gebruik. Het wordt dan ook niet verwacht dat de weide op de onderzoekslocatie essentieel zal zijn voor het steenuilenpaar. Van het perceel op de onderzoekslocatie (0,27 ha.) zal maximaal 0,13 ha. worden gebruikt als bouwkaavel en tuin. Het overige deel (de helft) blijft weiland. Dit betekent dat dit 1% tot maximaal 2% van het leefgebied van de steenuilen betreft. Overtredingen van de Flora- en faunawet zijn als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie niet aan de orde.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de heer E. van Dijk een steenuilonderzoek uitgevoerd ten behoeve van woningbouwplannen aan de Oude Zwolseweg (ong.) te Wenum-Wiesel in de gemeente Apeldoorn.

Het steenuilonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van een woonperceel.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een woning op de onderzoekslocatie te realiseren. Ten behoeve van de ingreep worden geen bomen geklapt. Van het perceel zal maximaal 1.300 m² worden gebruikt als bouwkaavel en tuin. Het overige deel (de helft) blijft weiland.

Doel onderzoek

De onderzoekslocatie is gelegen binnen het territorium van een steenuilenpaartje. De onderzoekslocatie vormt mogelijk een essentieel foerageergebied voor de steenuil. Door het uitvoeren van aanvullend onderzoek is beoordeeld of er een ontheffing van de Flora- en faunawet benodigd is voor de bouw van de woning.

Onderzoeksmethodiek

Het verlies van een beperkte hoeveelheid foerageergebied binnen het territorium van een steenuil zal geen negatief effect hebben, indien er binnen het territorium voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar is. Om te kunnen beoordelen of het verlies van de paardenweide een negatief effect kan hebben op een steenuilterritorium, is onderzocht of er binnen het betreffende steenuilterritorium voldoende alternatief foerageergebied over blijft. Dit is gedaan door middel van steenuileninventarisatie in de avonduren en op basis van een geschiktheidsbeoordeling van het habitat.

Conclusie

Middels een veldkartering is de hoeveelheid geschikt foerageergebied voor steenuilen in een straal van 300 meter rondom het nabijgelegen territorium van een steenuil bepaald. Hierbij zijn verschillende scenario's beoordeeld. Het steenuilenpaar nabij de onderzoekslocatie heeft een territorium waarvan er minimaal 10 tot ruim 11 hectare geschikt leefgebied vormt om te foerageren. Dit is voor een steenuilenpaar in principe voldoende. Het wordt niet verwacht dat de weide op de onderzoekslocatie essentieel zal zijn voor het steenuilenpaar. De plannen vormen een afname van 1% tot maximaal 2% van het leefgebied van de steenuilen. Overtredingen van de Flora- en faunawet zijn als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie niet aan de orde. Het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

LITERATUUR

Beersma, P. & W. en A. van den Burg 2007. Steenuilen. Roodbont BV.

Van den Bremer, L., van Harxen, R. & Stroeken P. 2009. Terreingebruik en voedselkeus van broedende steenuilen in de Achterhoek. SOVON-Onderzoeksrapport 2009/02. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.

Dienst Regelingen 2012. Soortenstandaard Steenuil.

Fink, P. 1989. Seasonal variation of territory size with the little owl (*Athene noctua*). *Oecologia* 83: 68-75.

Grzywaczewski, G. 2009. Home range size and habitat use of the little owl *Athene noctua* in East Poland. *Ardea* 97(4):541-545.

Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.

Parmentier, F. & A. van Paassen 2009. Steenuil onder de pannen. Maatregelencatalogus ter verbetering van het leefgebied van de steenuil. Landschapsbeheer Nederland, Utrecht.

SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

STONE 2011. Erfwijzer Steenuil. STONE Steenuiloverleg Nederland, Heiloo.

Zuberogoitia I., Zabala, J., Martínez, J.A., Hidalgo S., Martínez, J.E., Azkona, A., Castillo, I. 2007. Seasonal dynamics in social behavior and spacing patterns of the little owl *Athene noctua*. *Ornis Fennica* 84: 173-180.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

